

Indhold**Side 1**

Arbejdsmarkedsdansk på
Forenede Service A/S

Side 2

FVU læsning

Side 3

Kan man føle sig hjemme
i udlandet?

Side 4

CL endnu et værktøj

Side 6

Tensider og pH-værdi??

Side 7

TOGETHER for Human Rights

Side 8

Her finder du os



Arbejdsmarkedsdansk på Forende Service A/S

Af Erhvervs- og udviklingskonsulent Anne-Grete Jensen

I det seneste halve år har udenlandske medarbejdere hos Forenede Service A/S i Vejle en gang om ugen sat sig på "skolebænken" for at lære dansk. Undervisningen er foregået i lokaler på arbejdspladsen, og omdrejningspunktet har været den jargon, de ord og begreber, der knytter sig til medarbejdernes arbejdshverdag. Målet med undervisningsforløbet har været at understøtte medarbejdernes muligheder for og mod til at tale dansk med kunder, kolleger og arbejdsgiver - et mål, der er godt på vej til at blive realiseret.

"Vi er meget glade for vores mange østeuropæiske medarbejdere, de er særdeles stabile og pligtopfyldende," siger Githa Bruhn, distriktsleder hos Forende Service A/S. "Men når kommunikationen er en blanding af engelsk, tysk, dansk og tegnsprog, er misforståelser, fejl og frustrationer hos alle parter uundgåelige. I sommeren 2010 besluttede jeg derfor, at alle udenlandske medarbejdere, der ønsker ansættelse hos os, skal kunne så meget dansk, at de er i stand til at modtage og give simple beskeder på dansk. Sammen med Sprogcenter Vejle og Netværkslokomotivet fandt jeg frem til at "Grundkursus i arbejdsmarkedsdansk" var det rette tilbud - et tilbud som medarbejderne med stor interesse tog imod. Den eneste ulempe i forbindelse med dette har været, at Sprogcentrets undervisere og vores medarbejdere har "besat" et stort lokale hos os tre gange om ugen," siger Githa Bruhn med et smil.



Grundkursus i arbejdsmarkedsdansk

“Grundkursus i arbejdsmarkedsdansk” er et initiativ, som Integrationsministeriet har iværksat i erkendelse af, at dansk-sproglige kompetencer er en forudsætning for, at udenlandske borgere kan opnå og bevare fodfæstet på arbejdsmarkedet. Kurserne tilrettelægges i et samspil mellem virksomhed og sprogcenter og kan bl.a. omhandle: fagrelaterede ord og udtryk, forståelse af arbejdsinstruktioner og sikkerhedsprocedurer, telefonbetjening og small-talk på arbejdspladsen. Kurset er gratis for virksomhederne, som dog forpligter sig til at investere nogle få timer til planlægning og evaluering.

Danskundervisning gør en forskel

På et af de i alt 3 hold, der har modtaget danskundervisning hos Forende Service A/S, sidder Santa, Krystian, Vasile og Wojciech, som har været i Danmark i en årrække. Et fællestræk er, at de tidligere har været startet på danskundervisning på Sprogcenter Vejles aftenhold, men bl.a. lange arbejdsdage og skiftende arbejdstider har betydet, at de er faldet fra. Nu er de helt enige om, at det har været utrolig godt at få en ny chance for at lære dansk, og koncentrationen lyser ud af øjnene på dem, mens de prøver at forklare, hvad danskundervisningen har betydet for dem. “Nu tør jeg spørge om noget, og jeg forstår, hvad de andre snakker om - det gjorde jeg ikke før. Det betyder også meget for mig, at jeg nu kan snakke med mine danske kolleger”, siger Santa. Vasile, Krystian og Wojciech nikker og tilføjer, at de helt sikkert vil fortsætte med at lære dansk - Santa har allerede tilmeldt sig aftenundervisning.

Githa Bruhn er helt enig med medarbejderne i, at danskundervisningen har gjort en forskel. “Rengøringsinspektørerne og jeg oplever i langt højere grad, at medarbejderne forsøger sig på dansk, når de henvender sig med spørgsmål eller beskeder. Danskundervisningen har helt sikkert medvirket til, at det er blevet meget lettere at kommunikere med vores medarbejdere.”

SPROGCENTERVEJLEFREDERICIA

...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Anne Vind Andersen, Birger Sørensen og Dorthe Nielsen (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager · Tryk: JTO-ELBO Grafisk · Oplag: 500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle og Fredericia, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

FAKTA

FVU-læsning

Vil du blive bedre til at læse, skrive og stave?

Det koster ikke noget!

Tilbuddet om FVU-læsning er for alle over 18 år. Det er et tilbud til dem, som ønsker at blive bedre til at læse, stave og skrive dansk. Undervisningen tager udgangspunkt i hverdagssituationer og i de ønsker, kursisterne har. Du skal tale dansk svarende til Prøve i Dansk 2, men du har problemer med læsning, stavning og skrivning.

Du lærer bl.a.:

- at stave ord
- at læse og forstå tekster
- at skrive og bruge tekster
- strategier, der gør dig bedre til læsning og skrivning

Undervisningen i læsning, skrivning og stavning sker på 4 forskellige trin, og du vil ved tilmelding blive testet, så du kommer på det rigtige trin. Det er ikke nødvendigt at tage alle fire trin.

Teksterne, du skal arbejde med, kan være alt fra vejledning og beskeder til breve, e-mails, blade og aviser.

Du kan gå til prøve efter hvert trin.

Hvor og hvornår foregår undervisningen?

Der er normalt undervisning én gang om ugen. Undervisningen foregår enten om dagen eller om aftenen. Normalt starter der hold op 2 gange om året. Der undervises i både Vejle og Fredericia. Undervisningen kan også foregå på virksomheder.

...i dialog

Kan man føle sig hjemme i udlandet?



Af Aleksandra
Kjærsefeldt, kursist

Dette spørgsmål har jeg tænkt over i lang tid og vil prøve at give et svar på det. - Jeg stammer fra Ukraine og valgte at flytte til Danmark i en alder af kun 19 år. Hjemme i Ukraine var jeg ansat i et halvt år i et dansk firma som engelsk-russisk oversætter. Jeg arbejdede meget

sammen med min kommende mand, men det vidste jeg selvfølgelig ikke den gang. Men tingene udviklede sig lidt efter lidt, og vi blev forelskede i hinanden. Vi begynde så at tale om, at vi skulle have en familie sammen, men i hvilket land? Det blev så Danmark, da det via e-mails var muligt for mig at fortsætte med arbejdet som oversætter i firmaet.

Bryllup

Den 29. juli 2008 kom jeg så til Danmark, og den 23. august skulle vi giftes. Noget af det første, jeg gjorde her i Danmark, var straks at få en privat dansklærer, da jeg ville holde en tale på dansk til min mand til vores bryllup. - Sikke et stort arbejde, man skal gøre for at lære at læse et ukendt sprog og samtidig på tre uger arrangere hele brylluppet! Med stor hjælp fra min kommende mand og hans familie var alt på plads dagen før brylluppet, og vi var klar til festen og vores ægteskab. Min ukrainske familie blev også inviteret til vores bryllup, så de også kunne se, hvordan deres datter ville komme til at leve i et nyt land, og samtidig kunne de jo møde min nye danske familie. Alt gik perfekt: God fest, søde gæster, pragtfulde gaver og en fantastisk stemning. Så var vi klar til at tage på bryllupsrejse til Maldiverne, dog først efter at jeg og min familie havde set København sammen.

Sprog og bilkørsel

Jeg må sige, at da vi kom hjem til Danmark fra bryllupsrejse, forstod jeg, at mit første år i et nyt land ville blive rigtig spændende, men ikke nemt på grund af alle de nye ting, jeg skulle lære: sprog, bilkørsel, traditioner, dansk madlavning m.v. Det

første, jeg gik i gang med, var det danske sprog og bilkørsel. Det var sjovt og hårdt samtidig. Jeg følte mig som udlænding tit som en idiot, da det i starten var ret umuligt at udtale de danske ord, og samtidig er det jo for en blondine slet ikke nemt at lære at køre bil. Begge dele var mine to store projekter i det første år, troede jeg.

Gravid

Men pludselig fik jeg af lægen at vide, at vi skulle være forældre om ni måneder. Hvor ændrer alt sig, når der kommer sådan en fantastisk nyhed i familien! Det har stimuleret mig endnu mere til at blive god til såvel dansk som bilkørsel så hurtigt som muligt. Det var klart, at jeg ikke ville have tid til det, når vores lille mand kom til verden. Da jeg var 9 måneder henne, bestod jeg det sidste modul i danskuddannelsen, jeg kunne nå, inden jeg gik på barsel, og det var modul 4. Hvordan gik det så med bilkørslen? – tænker I nok, - det gik ganske fint, kan jeg svare. Efter et par buler i bilen, er jeg nu – selv som blondine - blevet ret god til at køre.

Vores dejlige søn

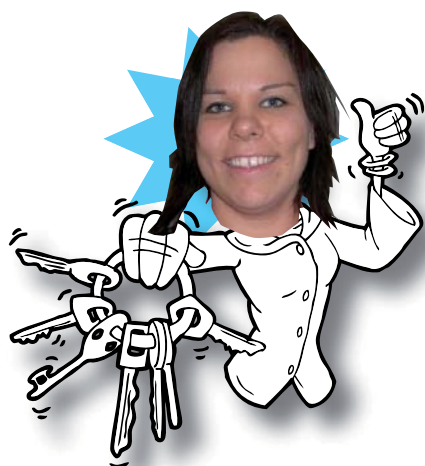
Vi har kaldt vores dejlige søn Andreas. Det var et perfekt navn at vælge, fordi det igen er ved at blive populært i Danmark, og det er nemt at udtale for min familie, og ikke mindst for min søns bedsteforældre. Vi har besluttet os for at lære ham to sprog - dansk og russisk. Han er kun halvandet år, men han kan allerede forstå begge sprog, som han hører fra os. Jeg ved godt, at der kommer en dag, hvor han siger: - Mor, du taler forkert dansk. Jeg smiler, når jeg tænker på det, da jeg vil have min søn til at være bedre end mig til alt.

Ja

Vedrørende mit arbejde er der nogle ændringer. Jeg fortsatte med at arbejde på deltid som oversætter i mit gamle firma, men for et stykke tid siden forstod jeg, at det ikke var nok. Jeg gik på kosmetologkursus og har åbnet min egen skønhedsklinik i Vejle, hvor vi bor. Mit arbejde er jeg meget glad for, fordi det er inspirerende at hjælpe kvinder med at passe på deres skønhed og gøre dem glade for resultatet.

Svaret på ovenstående spørgsmål er: Ja, jeg føler mig hjemme her og kan identificere mig med stedet. At kunne det er i mine øjne det vigtigste, når man er flyttet til udlandet. Det er mit håb, at andre udlændinge har den samme følelse og ligesom mig har fået et harmonisk liv i det nye land.

CL - endnu et værktøj



KAGAN COOPERATIVE LEARNING



Af Anne Marie Kjærgaard Petersen og Marie Louise Møller, undervisere i dansk som andetsprog

Det er stort i den pædagogiske verden. Det kommer fra USA, hvor en stor del af undervisningen i både grundskoler og på universiteter bygges op omkring det. Alle undervisere i Danmark, der går op i at videreudvikle og tilføje undervisningsværktøjskassen lidt nyt, ved, hvad vi taler om. Og alligevel er det omgærdet af en smule mystik. Hvad taler vi om? Cooperative Learning, naturligvis!

Metoden er udviklet af den amerikanske psykologiprofessor Spencer Kagan og er karakteriseret ved, at den bygger på 46 faste strukturer som

- styrker samarbejdet
- fokuserer på mundtlig kommunikation
- har en anerkendende tilgang.

I en hverdag præget af mange nationaliteter og næsten ligeså mange forskellige indgangsvinkler til læring og underviserens rolle, og hvor opgaven er, at kursisterne tilegner sig det danske sprog, er det oplagt at arbejde med et værktøj, hvor

- drivkraften i læreprocessen er den indbyrdes kommunikation kursisterne imellem
- læreren ikke er en central figur i læringsprocessen
- kursisterne udnytter hinandens kompetencer
- der er anerkendende tilgang til forskellighed.

Det er endvidere tiltalende, at CL ikke fordrer specielle undervisningsmaterialer, specialindrettede undervisningslokaler eller specialuddannede undervisere. Det er muligt at tilpasse CL-strukturerne til den hverdag og de undervisningssituationer, vi står i.

CL i praksis

På Sprogcenter Vejle havde vi CL som pædagogisk indsatsområde i 2010, og i den forbindelse organiserede vi i Team2 grupper, som arbejdede med CL i teori og praksis. I vores gruppe udvalgte vi to områder: læsning og mundtlig kommunikation og til træning af disse områder valgte vi: CL-strukturerne duetlæsning og dobbeltcirkler.

I læsning havde vi følgende fokuspunkter:

- læsning omhyggeligt globalt og lokalt
- scanning og læsning hurtigt globalt og lokalt.

I mundtlig kommunikation var fokuspunktet præsentation.

Ved inddelingen af kursisterne i grupper fulgte vi Kagans anbefalinger, at en kombination af stærke og svage kursister giver mest dynamik og dermed også størst udbytte af CL-strukturerne. Vi valgte af flere grunde at arbejde med to hold sammen. Det gav mulighed for erfaringsudveksling lærerne imellem, gav et autentisk informationsgap kursisterne imellem, og det gav endvidere dynamik at være mange nye mennesker sammen. Det er nu sjovest at spørge: Hvad hedder du? Er du gift? etc. når man ikke kender svaret. Vi styrede gruppeinddelingen efter vores plan, men vi blev i forløbet opmærksomme på, at kursisterne allerede her var aktivt deltagende, idet de flere gange selv justerede inddelingen således, at kursister med samme hovedsprog ikke kom i samme gruppe.

Duetlæsningen foregår på følgende måde: Hvert par får en tekst med markerede afsnit A og B og læser skiftevis teksten for hinanden. Teksten læses igen, men nu naturligvis det, man



Duetlæsning.

lyttede til før. Under og efter læsningen diskuteres betydning og indhold - gerne med parret overfor, som sidder med samme opgave. Man markerer med løftet hånd, når man er klar. Så får parret et sæt opgaver i relation til teksten. Kniber det med at løse opgaverne, kan man få sin tekst igen til hurtig afklaring af et enkelt spørgsmål. Vi måtte konstatere, at denne lille simple manøvre gav højt tempo og fokus. Afslutningsvis rettede vi opgaven i plenum, og der blev givet point, så der blev lidt konkurrence parrene imellem.

Dobbeltcirklen foregår ved, at kursisterne placeres i to cirkler ansigt til ansigt og bevæger sig i hver sin retning efter et aftalt system. I denne situation hvert tredje minut. Der stilles hele tiden spørgsmål til den nye samtalepartner, man står overfor. Spørgsmål, som selvfølgelig besvares og giver inspiration til det videre forløb.

Flere gange under processerne afprøvede vi Kagans stillesignal, der fungerer ved, at underviser løfter hånden, når der skal være fælles fokus. Kursisterne, der er optaget af deres aktiviteter, bliver stille, efterhånden som de opdager signalet og signalerer selv. Det fungerede overraskende effektivt og hurtigt og gav fuldstændig ro. Det var en speciel oplevelse, og vi konkluderede, at kursisterne var meget engagerede i processerne omkring CL.



Dobbeltcirklen.

Kagan fokuserer meget på positiv opmærksomhed, så i den ånd afsluttede vi undervisningen, som lå i sidste lektion, med at sige farvel og give hånd til hver enkelt kursist. Det gav en meget behagelig stemning med small talk omkring private gøremål, CL og undervisningen generelt. Vi måtte overraskende konkludere, at det er utroligt, at så lidt kan betyde så meget, men at det jo handler om at se og anerkende den enkelte person.

Den afsluttende evaluering var udelukkende positiv, og kursisterne ønskede at gentage succesen snarest, hvilket førte til, at vi lavede et længere forløb og har et nyt i støbeskeen.

Er det noget, der dur?

Efterfølgende har vi i Team2 valgt, at alle klasser har bordopstillinger, der følger Kagans anvisninger – hver enkelt underviser bestemmer så selv, hvor ofte man ønsker at anvende Kagans CL-strukturer i undervisningen. Kagan selv anbefaler, at CL anvendes i max 60 - 80% af undervisningstiden. I februarnummeret af Uddannelsesbladet anbefaler en VUC-lærer 20%. Konklusionen er, at mængden af CL, må bygge på individuel vurdering.

Men vores vurdering er, at CL ligger lige til højrebænet i kommunikative læringsprocesser. Undervisningen bliver i CL individorienteret og fællesskabsorienteret på samme tid. Aktivitetsniveauet er højt hos alle deltagere, da det ikke er muligt at forholde sig passiv i de strukturer, CL bygger op. Endvidere er vi positivt overraskede over, at strukturerne falder kursisterne så naturligt, og hvor selvkørende kursisterne bliver i denne form for struktureret undervisning. Vi får ofte fornemmelse af, at kursisterne trækker på tidligere erfaringer med CL.

En sidste, men ikke uvæsentlig detalje, er, at CL er rigtig sjovt for både kursister og undervisere, fordi det fremkalder mange underholdende situationer, man i fællesskab kan more sig over, samtidig med at arbejdstempoet er højt, og tiden flyver af sted.

Hvis I ønsker at læse en introduktion til Spencer Kargans Cooperative Learning, kan I læse bogen *Cooperative Learning – undervisning med samarbejdsstrukturer*.



Tensider og pH-værdi??



Af Marian Jensen, lærer i dansk som andetsprog.

Når man træder ind ad døren på AMU Syd i Kolding, bliver man mødt af grupper af mænd og kvinder med rengøringsvogne.

Sædeles god normering, vil nogen sikkert tænke - synlig rengøring, tænker andre måske.

Men sådan hænger det ikke sammen. De arbejdende rengøringsassistenter er ansatte fra Fredericia Kommune, som er på kursus for at lære mere om deres fag, om deres fagsprog, om gode arbejdsstillinger og meget, meget andet. Og de er nu i gang med at skabe sammenhæng mellem teori og praksis.

Rotationsprojekt

Serviceafdelingen i Fredericia Kommune har besluttet at opkvalificere alle fastansatte rengøringsassistenter med en AMU-uddannelse, og Sprogcenter Fredericia er så heldig at levere den understøttende, rengøringsfaglige danskundervisning. Og det er en sjov og spændende opgave.

Alle rengøringsassistenter, som ikke har dansk som modersmål, får uddannelsesforløbet suppleret med 2 ugers danskundervisning fordelt over 5 uger. Undervisningen er tilrettelagt, så AMU-undervisningen og danskundervisningen supplerer hinanden.

Deltagerne

Deltagerne er sat sammen efter, hvor de arbejder, og de har derfor meget forskellige dansksproglige forudsætninger. I praksis betyder det, at der er "ægte analfabeter" sammen med

nogen, som har taget PD3, 10. klasse eller måske en dansk uddannelse. Det er en udfordring at få undervisningen til at nå sammen, så ingen føler, at de spilder tiden. Men deltagerne er meget motiverede og meget sociale og hjælpsomme over for hinanden.

Undervisningen

Deltagerne er vant til at være i aktivitet hele dagen, så undervisningen skal tilrettelægges varieret og fysisk aktiverende. Det sidste var nok min største udfordring, men her efter 2. forløb er jeg faktisk ganske tilfreds. Undervisningen suppleres bl.a. med cases og rollespil, som aktiverer deltagerne på en anderledes og sjov måde. De tilkendegiver, at de godt kan lide den arbejdsform, og at det er sjovt at fremlægge for hinanden.

Et af de 8 emner i uddannelsen er "Rengøringsmidler og Overflader". Der er tilknyttet et kompendium på 33 sider, som det er min opgave at forsøge at formidle på en spiselig og let fordøjelig måde. Her er det så, at rollespil og cases kan komme ind.

De fik følgende case:

"I arbejder som rengøringsassistenter i X-Købing Kommune. Kommunen skal bygge en ny skole, og man har valgt at spørge rengøringsassistenterne til råds angående den nye gulvbelægning, da de har stor erfaring med rengøring og vedligeholdelse. Kommunen beder jer om at vurdere og komme med begrundede forslag til gulvbelægning: i fællesarealer, på gangene, i toiletrum, i klasser værelser, på lærerværelset, i skolekøkkenet, på biblioteket, i billedkunst, i sløjdlokalet, i kontorerne og i gymnastiksalen."

Casen skulle træne det faglige indhold, som både AMU-læreren og jeg havde arbejdet en del med inden. Desuden skulle den træne samarbejde og kommunikation.

Deltagerne arbejdede med opgaven i 3 grupper og fremlagde efterfølgende resultatet for "byrådet", som stillede opklarende og kritiske spørgsmål. Og der blev ikke lagt fingre imellem! De skulle virkelig argumentere for deres forslag. Der var absolut ikke enighed. Fordele og ulemper blev vendt. Mange gulvmaterialer og rengøringsmidler blev nævnt, og da casen var slut, stod de tilbage med en god fornemmelse af midler og overflader. Og de havde i den grad snakket dansk. Alle gav deres mening til kende - uanset sprogligt niveau, og alle syntes, det var en sjov måde at arbejde på.

For læreren er det en god måde at se, hvor de sprogligt svage har deres styrker, og hvor de stærke evt. har mangler. Efterfølgende blev der evalueret på samarbejdet i grupperne samt mundtligheden (udtale, ordstilling osv.)

Ikke kun ord, men kommunikation

Danskundervisningen skal støtte op om forståelsen af indholdet i uddannelsen. Desuden er der et stort behov for, at kommunikationen mellem danskere og udlændinge på arbejdspladsen bliver bedre. Mange af deltagerne har helt klart opfattelsen af "dem og os" og ser sig selv som lavest i hierarkiet. Så derfor arbejder vi også med kommunikation, med at turde sige noget og føle sig sikker, ligesom vi arbejder med pausernak, med "hvad siger man når...", med udtale af rengøringsverber og substantiver, med verbernes fortids- og fremtidsform, og meget, meget andet.

Hvert forløb afsluttes med en skriftlig og mundtlig evaluering efterfulgt af hyggeligt samvær og udlevering af kursusbeviser, hvor underviserne og de nærmeste ledere i kommunen deltager.

TOGETHER for Human Rights

Af Mike Merrington, lærer i dansk som andetsprog.

Ovennævnte er et projekt, der finansieres af EU's Grundtvig Program Livslang Læring og gennemføres i perioden 2010-2012.

Projektets formål

I et Europa, hvor avissiderne dagligt omtaler diverse samfundsproblemer, der opstår, når menneskerettigheder enten skal stadfæstes eller bliver tilsidesat, er det yderst relevant at sammenligne undervisningspraksis på dette område på tværs af nationale grænser.

De sidste 50 år af Europas fælles historie, der rummer alt fra koldkrig til borgerkrig og diktatur samt vedtagelse af EU- antidiskriminationslov, der beskytter etniske, religiøse og seksuelle minoriteter, har skabt en samling lande med meget forskellige udgangspunkter, erfaringer og viden mht. både menneskerettigheder og menneskerettighedsundervisning. Grundtvig projektet "TOGETHER for Human Rights", som Sprogcenter Vejle er partner i, er et forsøg på at undersøge og fremme bevidstheden om menneskerettigheder i en praktisk



Mødedeltagerne med værterne Tino og Anke til venstre.

undervisningskontekst på tværs af Europa og at udarbejde en fælles europæisk referenceramme for denne undervisning.

Partnerne i projektet

Fælles for de deltagende institutioner fra henholdsvis Tyskland, Storbritanien, Slovakiet, Italien og Danmark (Sprogcenter Vejle) er, at de alle arbejder med minoriteter og kulturforståelse, samt andre aspekter af social integration.

Projektets tovholder er VNB fra Tyskland, der er det certificerede regionale organ for voksenuddannelse i Niedersachsen og fungerer bl.a. som en paraplyorganisation for ikke-statslige organisationer (NGO'er), der arbejder med menneskerettigheder og menneskerettighedsundervisning.

Det slovakiske Refugee Council har en intern undervisningsfunktion i Slovakiet, der er meget sammenlignelig med den rolle, Flygtningehjælpen påtog sig i Danmark i 80'erne, mens „Danilo Dolci“ centeret i Italien, navngivet efter den såkaldte "italienske Ghandi", også er en ikke-statslig organisation, der arbejder med at bekæmpe fattigdom og vold samt at formidle menneskerettighedsbevidsthed i en siciliansk samfundskontekst.

Mødet i Hannover

Mandag den 11. oktober blev starttidspunktet for Sprogcenter Vejles aktive deltagelse i TOGETHER for Human Rights. Projektpartnerne mødtes i Hannover, hvor vore værter Tino og Anke havde organiseret et 3 dages planlægningsseminar, der skulle bringe deltagerne sammen om det nye projekt.

fortsættes side 8



Hannover, der ligger ved floden Leine, er i dag hovedstaden i delstaten Niedersachsen. Med over en halv million indbyggere er byen et vigtigt administratiions- og handelscentrum, der også er kendt som et center for kommercielle udstillinger og messer. I 2000 var Hannover bl.a. vært for Expo 2000. Hannover messecenter er det største i verden.

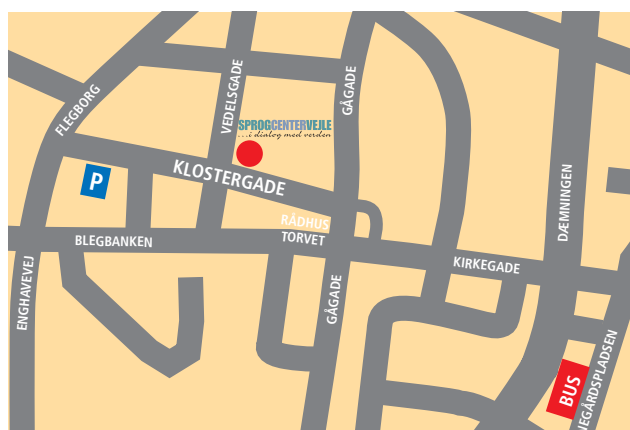
Seminaret blev afholdt i VNBs hyggelige hovedkontor, der ligger midt i Warmbüchenkvarteret, grundlagt i 1840'erne som en grønt forstad til den gamle befæstede by. I løbet af de 2 døgn, der var afsat til seminarets planlægningsdiskussioner, lykkedes det os takket være Tino og Ankes ihærdige mødeledelse at komme det meget omfattende program igennem. Der blev truffet de nødvendige aftaler om projektets budgetter og mødekalender, de operative undervisnings- og undersøgelses mål og

delmål, evalueringspraksis og ansvar samt kravene til den endelige projektaf rapportering. Samtidig skulle vi også spise, og det lykkedes tilsvarende at vise os besøgende både hvordan en traditionel tysk frokost burde være, og hvordan et bayersk festmåltid opleves i muntert lag og med masser af god apfelstrudel!

Nattevægteren Simon

Som afslutning på den sidste arbejdsdag havde vores tyske værter planlagt en gåtur rundt i de mørke gyder i den gamle 1700-tals bydel med "nattevægteren", Simon, der indleder med at fortælle "Når natten falder over Hannover, og alle respektable mennesker er i deres senge."

Alt i alt en uforglemmelig tur og 3 meget indholdsrigge dage i Hannover. Nu står der kun tilbage at gennemføre projektet!

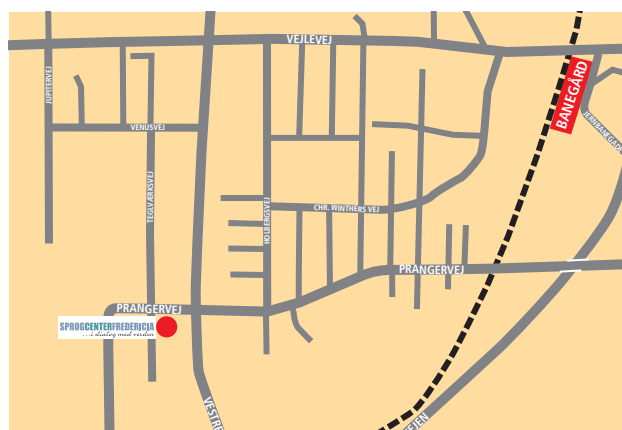


SPROGCENTERVEJLE

...i dialog med verden

Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcenret@vejle.dk
www.sprogcentervejle.dk

Åbningstid: mandag - torsdag 7.30-15.45 · fredag 7.30-14.00



SPROGCENTERFREDERICIA

...i dialog med verden

Prangervej 111 · 7000 Fredericia
Tlf. 76 81 38 63 · sprogcenret@vejle.dk
www.sprogcenterfredericia.dk

Åbningstid: mandag - fredag 8.00-14.30

SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTURISPIINTERNATIONALT MILJØDIALOG OG BEVÆGELSEVIDEN OG UDVIKLINGMÅLG OG RESULTATER